

Flytteopgør og tvister

Erhvervslejeret

Eksamensspørgsmålet

Flytteopgør og tvister

- Istandsættelsespligtens omfang
- Reklamationsregler ved fraflytning
- Kompetencespørgsmål

Introduktion

EL §§ 73-75 omhandler fraflytningen, herunder fremvisningspligt, fraflytningstidspunkt, lejemålets stand ved fraflytning, udlejers reklamation og lejers retableringspligt.

Fremvisning

- EL § 73: Når lejemålet er opsagt, er lejer pligtig at tåle at lejemålet fremvises, uanset hvem der har opsagt.
  - L fastsætter tidspunktet for besigtigelsen.
  - Omfang og tidspunkt: Mindst 2 timer hver anden hverdag på et tidspunkt, der er bekvemt for besigtigelse.
  - Gælder også ved salg.
  - Modsætter L sig uberettiget besigtigelse, kan udlejer ophæve.

Flyttetidspunktet

- EL § 74, stk. 1, 1. pkt.
  - Senest kl. 12 på fraflytningdagen
  - Fraflytningdagen: Senest den dag, hvor L er frigjort fra lejebetaling → typisk den første dag i en måned.
    - Helligdag eller dagen før en helligdag → flyttedagen udskydes til næste hverdag.
- (Lejemålet betragtes ikke nødvendigvis som fraflyttet, hvis det ikke afleveres i totalt ryddelig, rengjort og i aftalt stand).

Frigørelsestidspunktet

- UP: Pligt til at betale leje indtil udløbet af opsigelsesperioden.
  - ÷ frigøre sig før tid ved at finde ny lejer – der er ingen anvisningsret.
- Modif.:
  - U's gendlejnings-/tabsbegrænsningspligt, jf. EL §§ 64, stk. 3 og 71, stk. 2.
  - Forudbetalt husleje (udlejer kan kræve a conto varme)
    - Depositum kan ikke anvendes til lejebetaling i restperioden.
- Der er ikke hjemmel i lejelovgivningen til at kræve lejebetaling i en istandsættelsesperiode, der ligger efter opsigelsesperiodens udløb.
  - Uanset at L hæfter for istandsættelsen.
  - Hjemmel må bero på lejeaftalen.

Istandsættelsespligtens omfang

Stærk sammenhæng med vedligeholdelsespligten.

- Ved fraflytning skal der som UP ikke istandsættes i videre omfang end ved vedligeholdelsespligten.
- HR: L skal aflevere det lejede i samme stand som ved overleveringen
  - Er ”bedre stand” en helhedsbetragtning eller hvert forhold for sig?
    - Tvivlsomt, muligvis en helhedsbedømmelse
  - Pensum: ÷ regel om, at det, man har tabt på det ene, skal vejes op af det, man har tabt på det andet. Alene en konstatering af mangel og vurdering af, om L hæfter herfor.

- U: Den forringelse der skyldes alm. slid og ælde
  - L hæfter kun for slid og ælde, hvis det er omfattet af vedligeholdelsespligten – f.eks. hvis lejemålet skal afleveres ”nyistandsat”.
- U: Mangler som ikke er omfattet af L's vedligeholdelsespligt og mangler som det påhviler U at udbedre.
- EL § 74, stk. 1, 2. pkt.
- Direkte sammenhæng med vedligeholdelsesfordelingen.
  - Har U f.eks. indvendig vedligeholdelsespligt, kan han ikke kræves malermæssig istandsættelse ved L's fraflytning, medmindre vanrøgt, uhensigtsmæssig brug etc.
  - L har ikke ubetinget pligt til istandsættelse, uanset at L har påtaget sig vedligeholdelsen.
  - Bestemmelserne herom er deklaratoriske.
- Lejer skal udbedre hændelige skader, hvis vedligeholdelsespligten påhviler ham.
- EL § 33 (308):
  - L skal behandle det lejede forsvarligt og skal erstatte skade forårsaget af uforsvarlig adfærd.
    - → istandsættelse begrundet i misligholdelse (308).
    - Uanset om vedligeholdelsespligten påhviler L eller U:

Aftaler om afleveringsstand

Aftalt aflevering nyistandsat

- **Nyistandsat**
  - UP: velvedligeholdt + overfladebehandling → alt skal fungere og se rent og pænt ud.
    - Typisk ny overfladebehandling (maling, lakering, rensning osv.)
- Ofte ligeledes aftalt udvidet vedligeholdelsespligt for lejer.
- Rækkefølge:
  - Først opfylde sin vedligeholdelsespligt → så sin afleveringspligt.
- NB! Er lejemålet ikke i kontraktlig stand ved aflevering, da har L ikke ret til efterfølgende at foretage mangeludbedring.

Rengøring

Almindelig rengøring

- Lejers pligt

Efter istandsættelse

- Den, der har pligt til at foretage istandsættelsesarbejder skal også gøre rent derefter.

Istandsættelse medfører en forbedring

Problem: 5 lejere mellem hver gulvafhøvling.

- Skal den lejer, der “tilfældigvis” fraflytter, når afhøvling er påkrævet, betale det fulde beløb?
  - Ja, hvis gulvet var velvedligeholdt ved indflytningen, og ikke velvedligeholdt ved udflytningen, og lejereren har pligt til at aflevere gulvet velvedligeholdt.
  - Nej, hvis gulvet er velvedligeholdt ved fraflytning, men lejer blot har forpligtet sig til nyistandsættelse.

Ændringer / forbedringer udført af lejer

UP:

- Uden aftale har lejer ikke krav på godtgørelse.

- U kan kræve retablering.
- L kan aftale med U at L udfører forbedringsarbejde og får godtgørelse af U ved fraflytning.

Ombygnings- og installationsret, EL § 38:

- Sædvanlige ombygninger for den type virksomhed, der drives i lejemålet, jf. stk. 1.
- Varsel til U på 8 uger.
- U kan kræve retablering uden forudgående forbehold, jf. stk. 4.
- Kræves retablering ikke, da har L ikke krav på godtgørelse.

Borttagelsesret

- Om lejer kan tage forbedringer (tingene), som han selv har foretaget, med sig ved fraflytning.
- JA, betinget af **retablering**, jf. EL § 75, stk. 1.
- Dog: EL § 75, stk. 2
  - Hvis ændring er foretaget med udlejers samtykke → ikke retableringspligt
    - medmindre der er taget forbehold herom.
    - Medfører ikke, at L får godtgørelse for forbedringerne.

Stand ved indflytning

Mangler ved overtagelsen

- EL § 21 vedrører alene mangelsbeføjelserne ved kapitlet.
  - L's overskridelse af 14 dages fristen medfører ikke, at L er afskåret fra at påberåbe sig mangel ved fraflytning, således at han ikke vil udbedre manglen.
    - GD 1989.07 Ø
      - L havde ved indflytning ikke reklameret over malingpletter på gulvet
      - L og U enige om, at der var pletter ved indflytning
      - U mener L skulle have reklameret inden 14 dage → L hæfter ved fraflytning
      - ØL:
        - Undladt reklamation medfører kun bortfald af misligholdelsesbeføjelserne.
        - Forhold ved L's fraflytning skal bedømmes efter LL § 98.
  - Manglende indsigelse kan medføre bevisproblem for L.
    - Indsigelser bør være ordentlige hvis de laves, da formodning for at de er udtømmende.
- Tvivlsomt, hvem bevisbyrden påhviler
  - Svært at afgøre hvad der er indsigelser og hvad der er begrundelser for kravet.
  - Hvis standen ved indflytning er anført i kontrakten, har den, der vil bevise noget andet, en tung bevisbyrde at løfte.

Hvornår skal der ske flytteopgør?

UP: Ved fraflytning

Ved afståelse?

- Nej – L2 indtræder med "hud og hår"
  - Ny lejers istandsættelsespligt er den samme, og man tager udg.pkt. i standen ved tidligere L's indflytning.
- Andet kan aftales.

Udlejers reklamation i forbindelse med fraflytning

EL § 74, stk. 2

- Reklamationsregel – ikke forældelsesregel.
  - Betydning for modregningen.
  - Reklamationen er en betingelse for at kravet overhovedet opstår.
- Frist
  - 4 uger
    - Starttidspunkt = ”fraflytningstidspunkt”
      - UP: Tidspunktet hvor det lejede definitivt er til udlejers rådighed.
        - Tidspunktet for nøglernes aflevering.
        - Definitivt ≈ lejer ikke længere har adgang til det lejede.
      - Suspension af fristen
        - Hvis L’s adresse er ukendt, skal U udvise rimelige og sædvanlige bestræbelser på at fremskaffe denne, men fristen suspenderes indtil det tidspunkt, hvor U burde have fundet adresse.
          - (VLD af 07.09.89, VLD af 31.01.91, GD 1977.02 Ø (Ikke pensum))
        - Lejer er forpligtet til at opgive sin nye adresse senest 8 dage før fraflytning, jf. EL § 73, stk. 2.
    - Deklaratorisk.
    - Reklamation efter fristens udløb → U kan ikke gøre sit krav gældende.
  - Der knytter sig typisk betydelige summer hertil.

Form

Ikke krav om skriftlighed, men af bevismæssige grunde bør reklamation ske skriftligt.

Reklamationens indhold

Neutral reklamation ikke tilstrækkelig.

Lejer skal kunne tage stilling til kravet.

- Den skal have en sådan detaljering at lejer kan tage stilling til om han er enig.
- Beløbsangivelse ikke nødvendig.
- Reklamationen omhandler alene hvilket arbejde der skal udføres.

Hvad skal der reklameres over?

Både lovmæssige og aftalte vedligeholdelses- og istandsættelseskrav.

- Ja

Culpa

- Formentlig nej.
- Flere teoretikere mener, at er der tale om culpa, behøver man ikke at reklamere. Der er intet retspraksis herpå, og det fremgår ikke af bestemmelsen (EL § 33?).
  - Henrik er mest til at svare ja.

Skjulte mangler

Der gælder næppe andet end alm. regler (uden ugrundet ophold)

- Måske løber der en 4 ugers frist fra det tidspunkt, hvor U har opdaget eller burde have opdaget den

skjulte mangel.

- Kan det nu passe? Hvad med EL § 74, stk. 2, 2. og 3. pkt..? (Uden ugrundet ophold)

Forsendelsesrisiko

Påbud

- UP: Afsender bærer risikoen for påbuddet kommer frem.
- Dog til tider anden praksis f.eks.
  - U 1993.207 Ø (Tilstrækkelig opfyldelse af udlejers pligt efter lejelovens § 98, stk. 2, at fraflytningsrapporten inden den givne frist er indleveret til postvæsenet.)
    - Efter at L havde opsagt lejemålet anlagde U sag om betaling af godt 46.000 kr. til istandsættelse.
    - U gjorde gælden at fristen i § 98 stk. 2 var overholdt.
    - U mente det måtte være tilstrækkeligt at kravet var afsendt inden den angivne frist.
    - L bestred at have modtaget fraflytningsrapporten.
    - L fremhævede at det følger af alm. retsgrundsætning, at kravet skal være kommet frem til L, for at det kan anses for gjort gældende.
    - U havde ikke dokumenteret at kravet var kommet frem □ kravet er ophørt efter § 98 stk. 2.
    - Henrik: Dette er ikke i overensstemmelse med alm. principper vedr. forsendelsesrisiko.

Realitetsforhandlinger

Lejer kan fortabe sine indsigelser ved at gå i realitetsforhandlinger med udlejer.

- Svært at bevise for udlejer.

Flyttesyn

Skal flyttesyn afholdes?

- Hvis det er aftalt: ja
  - Typisk 2-3 syn.
- Hvis intet er aftalt: Usikkert - intet lovkrav herom
- Hvis udlejer undlader at indkalde til flyttesyn => bevismæssigt til skade
  - U 1959.241 Ø
    - Manglende fælles besigtigelse kommer udlejer til skade.
    - Bevisbyrden er dermed øget.
    - HWJ (Dommen næppe betydning hvis intet er aftalt)
    - L lejet nyistandsat lejlighed og fraflyttet 2 år senere
    - U gjorde lejligheden i stand uden at indkalde L til flyttesyn
    - U fandtes herefter at have streng bevisbyrde i henhold til at kunne kræve udgifter dækket.
    - L's del af malerudgifter blev nedsat.

Fraflytningsrapport

Hvilken retlig status?

- Indholdet kan være
  - aftale om istandsættelse
  - eller en reklamation fra udlejer. ← dette vil være den almindelige situation.
  - Næsten altid være en vedtagelsesdiskussion, hvis rapporten efter sit indhold er en aftale.

- Det skal være meget klart at der er tale om en aftale.
- Henrik: L ikke bliver dømt, hvis der blot står ”fraflytningsrapport”.
- Underskrift: Kan ikke forringe L’s retsstilling. L kan som HR ikke herved tilpligtes at udbedre mangler, som ikke påhviler ham.
- Mangelopregningen i rapporten skal være specificeret på entydig måde.

Arbejdets udførelse

Hvem vælger håndværkere?

- Som aftalt (ofte U)
  - Misligholder L denne forpligtelse og istandsætter det lejede, da kan U nok næppe hæve eller kræve erstatning.
  - Aftale om momsregistrerede håndværkere: Henrik mener ikke, at man kan komme igennem med anvendelse af ikke momsregistrerede. Anvendes ikke faguddannede håndværkere, har U ikke lidt noget tab, hvis arbejdet er udført fagmæssigt korrekt. Skønsmand kommer ofte frem til, at det ikke er fagmæssigt korrekt.
- Udfyldende regel
  - Den, der har pligten til at udføre arbejdet, vælger håndværkere.
  - Hvis det skal afleveres istandsat, men dette ikke sker => misligholdelse => erstatning
    - → U vælger håndværkere.
    - Erstatningskravet er herefter ikke betinget.
    - U's erstatningskrav er ikke betinget af arbejdets udførelse
      - (GD 2009.57 H)
      - Rives ejendommen efterfølgende ned → ikke noget erstatningskrav, da der ikke lides et tab.
      - Sælges ejendommen → formodning om lavere værdi, end hvis arbejdet var blevet udført.
      - Bevisusikkerhed mht. kravets størrelse, hvis U ikke udfører arbejdet.

Flytteopgørets afslutning

Udlejer har ikke tilbageholdelsesret i lejers genstande.

Afregning omfatter:

- Tilbagebetaling af depositum, forudbetalt leje, a contobidrag til varme mv. fratrukket U’s krav på udgifter til varmekonsum, mangelsudbedringer, eventuelle lejerestancer mv.

Tilbagebetaling af depositum

- Hvornår kan lejer kræve tilbagebetaling?
  - Ved lejeforholdets ophør → på fraflytningsdagen (sker dog sjældent)
  - Når udlejer har haft rimelig tid til opgørelsen.
    - Frist for at gøre krav gældende +
      - 4 uger
    - Istandsættelsen +
      - 1 mdr. +++
    - Selve opgørelsen +
      - 3-4 uger
    - Evt. periode med tvist
  - Krav der ikke kan gøres op.

- F.eks. varmekrav.
- Ofte op til 1 år.
  - ÷ hjemmel til at forlange afregning før varmeårets afslutning.

Efterbetaling

Har U krav på efterbetaling, fremsendes opgørelsen til L med påkrav om indbetaling inden en af U fastsat frist.

Tvister

Boligretten

- Tvister om lejeforhold indbringes for byretten (benævnes boligretten), jf. EL § 76
  - Voldgift kan aftales (helt eller delvist), jf. EL § 77.
- 3 dommere
  - 1 byretsdommer.
  - 2 lægdommere.
    - Sagkyndige.
    - Kravet om inhabilitet gælder ikke på samme måde.
    - Udpeget af de organisationer der varetager udlejers hhv lejers interesser.
- Værneting for ejendommen er beliggende, jf. LL § 111 dvs. undtagelsesværneting.
  - U har dokumentationspligt for, at de mangler, der ønskes udbedret for L's regning er berettigede.
  - → U forlanger ofte udenretligt syn og skøn (ved forhold af teknisk art).
  - Ellers besigtigelse ved lægdommerne og den juridiske dommer på begæring.
  - Fremlæggelse af fotos eller digitale optagelser.